

Unit

Oslo, 01.04.20

Innspill til videre arbeid med åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og datasett

Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO) takker for muligheten til å komme med innspill til hvordan berørte aktører og myndigheter bør arbeide videre for å nå målet om åpen tilgang. NFFO er en medlemsorganisasjon som arbeider for å fremme god faglitteratur og å styrke norsk skriftspråk. Våren 2020 består vi av i overkant av 5100 medlemmer som arbeider med alle felt innen sakprosa, men i denne sammenhengen representerer vi først og fremst forfatterne som skriver faglitterære tekster som del av arbeidet sitt i academia.

Overordnet tror vi at målet om åpen tilgang kan nås ved å involvere ulike interessenter til en dialog, der partene hører hverandres synspunkter og ikke starter med et fastlåst utgangspunkt. Vi oppfatter denne innspillsrunden positivt i så måte. Det er likevel en kjensgjerning at vi fremdeles er noe usikre på hva målet med åpen tilgang faktisk er. Dersom Plan S for eksempel blir utvidet til også å omfatte akademiske bøker, blir konsekvensene langt mer dramatiske for det norske faglitterære kretsløpet enn det foreløpige kravet om åpen tilgang til tidsskriftartikler innebærer.

Etter vår mening belyser Torger Kiellands rapport «Rettighets- og lisensspørsmål ved åpen publisering» (2019) ulike utfordringer ved åpen tilgang på en god måte. NFFO mener at følgende fem spørsmål er særlig sentrale å stille seg i det videre arbeidet:

- Hvordan respekteres forfatterens ideelle rettigheter?
- Hvordan ivaretas den akademiske friheten?
- Hvilken virkning får kravet om åpen tilgang på ulike fagdisipliner, og hvordan kan det eventuelt nyanseres mellom disse?
- Hva er forskjellen på formidling og tilgjengeliggjøring av forskning?
- Hvordan henger det faglitterære kretsløpet sammen, hva bidrar de ulike leddene med og hvordan utfordrer kravet om åpen tilgang det etablerte systemet?

NFFO tar gjerne et møte med Unit, der vi kan komme med våre synspunkter på spørsmålene ovenfor.

Med vennlig hilsen

Arne Vestbø, generalsekretær

